

*Katolícky
mesačník*

6

1989

Úmysel Apoštolátu modlitby na jún 1989:

ABY NAJSVÄTEJŠIE SRDCE JEŽIŠOVO POSILŇOVALO RODINY A DÄVALO IM
ODVAHU VYDÄVAŤ SVEDECTVO O ICH VIERE A LÄSKE

Srdce Ježišovo, osvecuj a posilňuj Svätého Otca v jeho pastierskej
službe pre dobro Cirkvi a celého sveta!

Uskutočnené púte:

- 28.4.-1.5. ekumenické stretnutie "Taizé", Pécs
13/14.5.-Turíce, v mariánskych svätyniach: Šaštín, Staré Hory, Marienka
19-21.5. Brno-Tasovice-Louka u Znojma: ku cti sv.Klem.Maria Hofbauera
20/21.5.slávnosť Najsv.Trojice-mariánska svätynä Rajecká Lesná.

Púte v najbližšom období:

- 17.6. České Budějovice - ku cti sv.Jana Nep.Neumanna, CSsR.
18.6. Prachatice /rodisko/ " " " " "
24.6. Narodenie sv.Jána Krstiteľa-hlavný patrón trnavskej arcidie-
cézy- katedrála Trnava
1/2.7. Navštívenie Panny Márie: bazilika minor Levoča, Višňové /pri
Žiline/

Kňazské vysviacky:

- 17.6. Banská Bystrica - pre diecézu B.B. - b.Feranec .
17.6. Nitra " N. - b.Sokol
18.6. Bratislava-pre diecézu Trnava a Spiš - b.Sokol
18.6. Košice - " " Košice a Rožňava - b.Feranec

Z O B S A H U :

	str.
<u>Z domova:</u> 90-tiny kard.Tomáška - interview tal.časopisu	3
Poznámky z turíčnej púte v Šaštíne	5
K rokovaniu Vatikán-ČSSR: arcibiskup Colasuonno	7
" " " " komentár vatic.rozhlasu	9
Zásady cirk.práva pre výber biskupov	9
List kňazov košickej diecézy o PIT	11
V.Frei píše Z.Dienstbierovi	13
Bez mužských rehól cirkev nie je sama sebou	14
Prihlasovanie na náboženstvo	14
<u>Zo sveta:</u> Vatikán-Filipíny-Vietnam	15-16
Spomienky na stretnutie /Taizé/ v Pécsi	16
Maďarsko, ZSSR, Poľsko	17-18
<u>Na štúdium:</u> Naša duchovná situácia /Zvěřina/	19
O sympóziu k "Humanae vitae"	20

KARDINÁL FRANTIŠEK TOMÁŠEK 90-ROČNÝ

Hlavné dáta z jeho života:

30. júna 1899 sa narodil v Študénke, okr. Nový Jičín.
5. júna 1922 vysvätený za knaza olomouckým arcibiskupom Dr. Ant. Cyrilom Stojanom. Pôsobil ako katechéta, od r. 1934 na CMBF v Olomouci, r. 1938 promovovaný tamže za doktora teológie.
12. okt. 1949 pápežom Píom XII. menovaný svätiacim biskupom pre olomouckého arcibiskupa Dr. Jozefa Matochu.
18. febr. 1965 pápežom Pavlom VI. menovaný apoštolským administrátorom pražskej arcidiecézy.
27. júna 1977 Pavlom VI. menovaný kardinálom.
30. dec. 1977 menovaný Pavlom VI. pražským arcibiskupom. Na pražskom stolci je 61. biskupom, 34. arcibiskupom a 8. kardinálom.

x x x

Pre svoje vynikajúce arcipastierske postoje je kard. Tomášek uznávanou a milovanou duchovnou hlavou nielen českých a moravských, ale aj slovenských katolíkov. Preto aj my na Slovensku sa najmä v dňoch okolo jeho jubilea budeme za neho modliť - ďakovať Bohu za to, že ho máme, a prosiť Boha, aby nám ho tu ešte ponechal, lebo ho veľmi potrebujeme.

Na základe informácií z pražských katolíckych kruhov prosíme, aby sa upustilo od cestovania do Prahy s cieľom osobne kardinálovi blahoželat /nebude ani v tých dňoch v Prahe/. Odporúčame posielat mu gratulačné listy z jednotlivých farností alebo väčších spoločenstiev, s duchovnými kyticami a hojnými podpismi.

Je tiež možné písomne objednať - aj s doručením do arcibiskupského paláca - kytice kvetov u pražských kvetinárstiev. Adresa arcibiskupského paláca: Hradčanské nám. 16, 119 02 Praha 1 - Hradčany. Tel.: 539548.

KARDINÁL TOMÁŠEK POSKYTOL TALIANSKEMU ČASOPISU "JESUS" INTERVIEW, ktoré preberáme z vatikánskeho rozhlasu:

Redaktor: Otec kardinál, ako sa cítite na prahu svojich 90. narodenín?

Kardinál: Necítim nič zvláštneho. Som trochu ustatý, ale inak nič mimoriadneho. S pomocou Božou sa dá žiť aj po deväťdesiatke.

R.: Ktoré chvíle a udalosti vo svojom živote považujete za najvýznamnejšie?

K.: Všetko má pre mňa význam.

R.: Keby sme sa ale práve v tejto chvíli vrátili späť, na čo by ste spomínali?

K.: Všetko bolo pre mňa zaujímavé, napr. moje detstvo a moja matka. Ovdovela v 32 rokoch s 6 deťmi. Koľko mala starostí! Potom dve svetové vojny, v prvej som bol aj ja na vojne a po nej som vstúpil do seminára. Potom som vyučoval na teologickej fakulte v Olomouci. To všetko boli významné udalosti pre moju prípravu. Potom som bol odsúdený na tri roky nútených prác.

R.: Zostalo vo Vás niečo z tých rokov?

K.: Ťažká a namáhavá práca.

R.: Čo ste museli robiť v internácii?

K.: Pracovať na poliach. Bolo nás viac kňazov v jednom východočeskom mestečku. Po troch rokoch ma prepustili a mohol som pôsobiť ako farár, ale už som mal biskupskú vysviacku.

R.: Mohli ste slúžiť sv. omšu?

K.: Len súkromne, zavčasu ráno v súkromnej miestnosti a bez ornátov. V tej miestnosti sme boli 3 kňazi a celeburovali sme v rovnaký čas, ale oddelene.

R.: Čo ste si mohli ponechať?

K.: Breviár, Písmo sv. a niekoľko náboženských kníh.

R.: Prečo Vás odsúdili?

K.: Pretože som bol tajne vysvätený na biskupa bez vládneho súhlasu. Bolo to zverejnené až r.1965, keď som bol menovaný pražským administrátorom. Až potom som mohol vykonávať biskupskú službu.

R.: Pred tým rokom ste ju vykonávali len tajne?

K.: Keď som vyšiel z pracovného tábora, dostal som povolenie, že môžem pracovať ako farár.

R.: Ale nie ako biskup?

K.: To nie.

R.: Udeľovali ste tajne sviatosť birmovania?

K.: Áno.

R.: A svätili ste biskupov?

K.: Nie.

R.: Museli ste iste mnoho trpieť.

K.: Veľmi mnoho, ale posilňovala ma nielen nádej s ukrižovaným, ale aj so zmŕtvychvstalým Kristom. Sme stále optimistami.

R.: Vždy ste si udržali svoj optimizmus?

K.: Vždy, Boh ma nikdy neopustil.

R.: A potom, keď už ste boli voľnejší?

K.: Situácia bola stále veľmi ťažká, cirkev mala vždy málo slobody. Dnes už idú niektoré veci lepšie.

R.: Dúfali ste roku 1968, že sa komunistická strana obnoví k lepšiemu? Verili ste, že sa veci zmenia?

K.: Iste, ale hneď na to prišiel nový útlak, až nakoniec sme na tom boli ešte horšie. Po Dubčekovi sledili každého kňaza.

R.: Aj Vás?

K.: Nás biskupov ešte viac. U nás je tzv. štátna cirkev. Svoju činnosť môže konať len ten kňaz, komu to vláda dovolí, ale vo skutočnosti cirkev nie je štátna. Zasahovanie štátu do cirkevného života je hodné odsúdenia a nemá žiadny zmysel. Povedal som už členom strany, že my nie sme štátna cirkev. Oni ma síce vypočujú, ale nedajú odpoveď. V Maďarsku, Juhoslávii či Bulharsku majú svojich biskupov, ale len nie u nás. Teraz sme u nás v republike len dvaja sídelní biskupi. Niektoré diecézy na Slovensku sú bez biskupa 20 až 30 rokov. Tieto veci treba povedať a svet by mal o nich vedieť.

R.: Teraz je neobsadené aj olomoucké arcibiskupstvo na Morave, odkiaľ Vy sám pochádzate.

K.: Je tam veľmi zmätaná situácia. Kapitulný dekan Vymětal nemá žiadne fakulty a okrem toho je predsedom združenia PIT, ktoré Sv. Stolica odsúdila. Je tiež dekanom fakulty v Litoměřiciach. Kňazi a veriaci ho nechcú. Dôležité však je, že v Československu možno pozorovať silnú náboženskú obrodu. Mnoho ľudí je ochotných k hociakej obeti, len aby cirkev bola slobodná. Napriek vážnym ťažkostiam prechováme aj pevnú nádej. Stranícki vedúci sa pýtajú, ako je to možné. Ale my to vieme. Mládež má jednoducho hlad a smäd po Bohu a po slobode.

R.: Ako pokračuje združenie PIT?

K.: Ako keby neexistovalo, zostalo v ňom len málo kňazov, vlastne ho drží pri živote len vláda.

R.: Je pravda, že mladí kňazi do neho nechcú vstupovať?

K.: Pravda pravdivá. Zostali v ňom len starí kňazi, na Slovensku 5%, v Čechách a na Morave 15%.

R.: Je pravda, že mnoho chlapcov chce vstúpiť do seminára?

K.: Áno, okolo 300, ale prijatý je len málokto.

R.: Čo Vám ešte leží na srdci?

K.: Všetko je veľmi obmedzené, kňaz môže pracovať len vo farnosti a v rodinách, mnohé sa dá robiť len tajne. Je však veľmi dôležité, že veriaci sú teraz ochotnejší pracovať pre cirkev než prv. V týchto tvrdých okolnostiach veriaci vyvíjajú všemožné úsilie.

R.: Čo by ste povedali katolíkom na prahu 90-tych rokov?

K.: Že všetci majú vydávať svedectvo o Kristovi a Cirkvi vo zmysle Ježišových slov: "Buďte mi svedkami" aj v zemi, kde je plná sloboda. Teraz je zima, ale príde jar.

POZNÁMKY Z TURÍČNEJ PÚTE V ŠAŠTÍNE

Stretnutia veriacich na púťach, zvlášť v Mariánskom roku, prehýbili záujem o ne. Od poslednej väčšej púte to mala byť v Šaštíne prvá tohto roku. Preto sme sa tešili a boli sme plní nových nádejí. V sobotu na noc prišlo toľko ľudí, že bazilika ich ani nemohla všetkých pojať.

V sobotu 13. mája program začal maďarskou omšou o 15.00 h. Ďalšie sv. omše mali byť o 18.00, 24.00, v nedeľu o 6.00, 8.00 a slávnostná o 10.30 hod. V dôsledku nedostatkov v ozvučení a predĺženia programov jednotlivých diecéz /okrem grécko-katolíckej/ nastali i nepríjemné oneskorenia sv. omší: z 24-tej na 2.00 hodinu, namiesto o 6.00 na 6.40 hod. Skúsenosť minulých pútí hovorí v prospech sv. omší o 22.30 a 5.00 hodine ráno. Mnohí totiž, čo prišli v sobotu, ostali bez sv. omše. Iní z východného Slovenska odišli po 6. hodine kvôli vlakom.

V bazilike mali programy diecézy vždy len pod vedením kňaza. Nepodceňujeme tým ľudí zasvätených a laikov? S krásnym programom mladých prišli v minulosti nielen kňazi, počnúc Velehradom. Často je to i na príťaž i tak preťažených kňazov z pastorácie. A neprispievame aj týmto k vytlačaniu mladých pred baziliku, kde si robia paralelné živé aktuálne programy? Tak tomu bolo i teraz.

Zvlášť pôsobivé bolo v bazilike pásmo modlitieb a spevov bohoslovcov na spôsob Taizé, ktorí do prosieb zahrnuli akútne potreby Cirkvi na Slovensku a vo svete. S originálnym nápadom prišli františkáni a saleziáni, ktorí predviedli hrané pašie. Miestny duchovný Bašo pripomenul, že už odteraz možno myslieť na podobné prekvapenia na národnej púti v septembri a vyzval diecézy k plnším, dynamickejším a pritom duchovným programom. Zdá sa však, že by pre tieto ciele bolo vhodné v kostoloch priestor okolo eucharistického stola aspoň prechodne vyvýšiť. Napomôže to viditeľnosti nielen hraných paší, ale i lepšiemu dialógu s veriacimi, najmä pri väčších účastiach veriacich v kostoloch.

Prvýkrát sme vo veľkom počte videli rehoľné sestry, a to i mladé. Vystúpili v najdlhšom, asi trojhodinovom programe. Každá kongregácia sa stručne predstavila: ako vznikla, kto ju založil, zmysel a cieľ jednotlivých foriem zasväteného života. Chvilami bolo však cítiť istú monotónnosť a únavu pútnikov. Bolo chybou, že cez niekoľko hodín sa nemohla aktívne zúčastniť programu aspoň spevmi celá bazilika. Museli len počúvať. Je potešiteľné, že Slovensko má asi 200 nových "oblečených" členiek rádov. Patrí to k plnému životu Cirkvi a my to nepovažujeme za "zázrak", ako sa vyjadril generálny riaditeľ Charity Opálka. Je to len malý krôčik k náprave stavu vecí z päťdesiatych rokov. Sestričky prejavili radosť peknými spevmi, ktorými boli popretkávané živé svedectvá a veľmi vtipne vypracované poučné dialógy. Bolo ale bolestné počuť, že všeobecnou nápnou mnohých kongregácií je rozmanitá tvorivá činnosť v prospech Cirkvi a spoločnosti, ale v našich podmienkach sa zatiaľ musia uspokojiť len a činnosťou v Charite. Prajeme im, aby ich činnosť čo najskôr našla uplatnenie súvisiace so všetkými ich typickými charizmami.

Sv. omšu o 2.00 h celeburoval p. Opálka. V homílii rozvíjal úvahu o rehoľnom povolaní, no chýbala nám v nej zmienka aj o mužskej vetve reholí, ktorá je taktiež živou súčasťou katolíckej Cirkvi aj na Slovensku. V spoločných prosbách vyprosovali jednotlivé kongregácie, aby boli pevnou súčasťou Cirkvi. Niekoľkokrát prosili o svornosť a pokoj vo svete, no ani raz sa nespomenuli sviatosťné spojenia s Kristom cez Svätého Otca a biskupov. Na záver p. Bašo vyslovil želanie, aby "nový mladý most" slúžil ako dobré prepojenie, aby čoraz mladší prichádzali k zasvätenému životu, a "nech to generálny riaditeľ Charity dobre vedie". Zaujímavé - aké nové funkcie to u nás v Cirkvi vznikajú! Rehole majú predsa svoje predstavené, a vedenie majú v Ríme. Či u nás je to inak? Prečo? Napriek tomu všetkému sme sa veľmi srdečne lúčili s tými niekoľkými autobusmi plnými sestričiek, ktoré odchádzali po 4. hodine ráno. Vieme, že ich život, plný krížov, priniesie hojné ovocie!

Celebrantom prvej rannej sv. omše bol p. Angelus Karol Senáši, ktorý pútnikov občerstvil osobným púťavým slovom počas sv. omše. Pripomenul výročia baziliky /425 rokov uctievania Panny Márie, 125 rokov korunovacie sochy Panny Márie, 25 rokov od vyhlásenia baziliky/ a tiež 15 rokov odvtedy, čo tu pôsobil viac než dva roky. Zaželel nám svetlo pravdy, radosť pokoja a silu lásky. Ako pútníci sme prišli načerpať dostatok duchovných síl. Sv. omšu o 8.00 h slúžil vicerektor seminára Ondrej Šinal, ktorý rozviedol tému o Duchu Svätom.

A čo mimo baziliky? Mládež tu uskutočnila svoju pobožnosť, akú viedla kedysi v kostole. Tentokrát prišla aj s riešením provizórneho ozvučenia - mikrofón, posilovač na batérie a malý reproduktor. Bolo počuť i modlitby. Striedal sa rytmický spontánny spev s meditatívnyimi časťami. Mládež si tu v sobotu večer asi o 22.00 h pripomenula, že "otec biskup Korec nepríde do Šaštína, slúbil však, že bude s nami spojený v modlitbách do jednej hodiny v noci". Nasledovali zvolania: "Nech žije biskup Korec!" Potom mladí vyslovili prosbu: "Prosme, aby sa jeho zápas o pravdu, spravodlivosť, vieru a lásku v našom národe stal i našim zápasom." Mladí vyjadrili vďačnosť statočnému kard. Tomáškovi, ktorý sa 30.6. dožíva 90 rokov, piesňou Nech slnko svieti, kde si ty. Okolo polnoci sa mládež presunula so sviečkami v rukách do baziliky, kde zotrvala dkonca sv. omše. Okolo 4.hod. opäť začali mladí pred bazilikou pod stromami. Neónová lampa im stačila na osvetlenie. Keď všetky neóny predčasne vyplli /bola ešte tma/, zaznel búrlivý potlesk a zažali sa sviece. Tak ako v Pécsi v Maďarsku na stretnutí s priorom ekumenickej komunity Rogerom Schutzom z Faizé. Nasledovali asi polhodinové osobné svedectvá zo stretnutia. Mládež si tiež pripomenula boľavý problém Slovákov: históriu. "Bohatstvo sa ničí, likviduje. Je to nielen útok proti katolíckej Cirkvi, ale aj útok proti celému národu, pretože majetok Cirkvi sa stal aj integračnou súčasťou celého národa..." Piesňou "Na svoju česť Ti sľubujem" sme sa v duchu spojili i s naším kardinálom otcom Jozefom Bmkom v Ríme, ktorý nedávno dvakrát navštívil naše Slovensko. Mladí si všimli, že tarcha programu v bazilike zostala na bohoslovcov a rehoľné sestričky, čo vyjadrili slovami: "Modlime sa za bohoslovcov a rehoľné sestričky, aby boli verní svojmu povolaniu a vedeli nás formovať." Spievali sme refrén: "My sme tu všetci jedna rodina, máme sa radi, všetci to vedia. Spievame si radi pieseň zvesela, či je štvrtok, piatok a či nedeľa." Mládež tu vyslovila radosť, vďaka za život z viery, vyprosovala silu Ducha Svätého svečiť o Bohu v podmienkach sekularizovaného sveta. Piesňami a symbolmi sústredných kruhov spojených rukami vyjadrila mládež silu Kristovho učeníka, ktorý žije zo sviatostí Cirkvi a pritom nezabúda budovať i Kráľovstvo Božie tu na zemi cez rozmanité charizmy Cirkvi. Záverom mladí vyslovili prosby i "za tých, čo sa starali o nás, aby sa nám nič nestalo" a "Zdravas Mária i za tých pánov, čo nás fotia a filmujú".

Priestranstvo okolo baziliky však vydalo i iné svedectvá osobnej úcty, ktorou sa zapojili do tisícov modliacich sa na týchto miestach i v minulosti. Pri kríži, soche Panny Márie a kaplnke boli zažaté sviečky a konali sa tu súkromné pobožnosti, iní čakali v radoch na sviatosť zmierenia a značná časť mladých bola v spacákoch a počúvali program z baziliky cez dobré ozvučenie alebo jednoducho prežívali radosť, že sú blízko Toho, ktorý ich má rád.

Veriaci radostne uvítali príchod trnavského biskupa Jána Sokola, ktorý slávil sv. omšu o 10.30 h. Počas príchodu do baziliky žehnal veriacich a osobitnú radosť urobil deťom, ktorým udeľoval krížiky na čelo. Otec biskup Sokol úvodom slávnosti hovoril o dôležitosti svedectva o Kristovi vo svete, zdôraznil svedectvo slova a pocit zodpovednosti za vieru vo svojom okolí, najmä v rodine. V homílii rozvíjal myšlienky duchovnej obnovy skrze Máriu, ktoré sme si dali v Mariánskom roku. Ako sme formovali svoj život a život okolia podľa Písma svätého? Máme v úcte Písmo sväté a čítame ho? V ďalšom otec biskup rozobral vzťah

Panny Márie k Duchu Svätému na základe evanjelia. Hovoril o pôsobení Ducha Svätého v Cirkvi, pričom zdôraznil, že hlavnou prekážkou je tu neposlušnosť. Vnútorňý nepriateľ pôsobí častokrát zhubnejšie ako vonkajší. Predpokladom pre výraznejšie svedectvo o Kristovi má byť otvorenosť voči Duchu Svätému a osobná i spoločná modlitba.

Účasť na púti je zrovnateľná s rekordnými počtami v minulom roku. K zdarnému priebehu púte prispelo počasie, ako i dopravné prostriedky, ktoré boli posilnené. Príslušníci bezpečnosti dali vedieť o svojej prítomnosti hlavne fotografovaním a filmovaním. Mnohí pútnici vyjadrili túžbu, aby sa oficiálny program viac premyslel, aby sa nestávalo, že v bazilike cez noc nie je chvíľa ticha ba ani miesto pre ruženec, a tiež neúmerne nezatažovať kňazov ich prípravami /dp. Opálka mal na starosti asi 7 hodín/.

ROZHOVOR VATIKÁNSKEHO ROZHLASU S ARCIBISKUPOM COLASSUONNOM 27. 4. '89

R.: Excelencia, boli ste niekoľko dní v ČSSR. Môžete nám podať v niekoľkých vetách stručnú správu o svojom pobyte v našej krajine?

C.: Veľmi rád. Ako je známe, išiel som tam s P. Bukowským. Pobyt by som mohol rozdeliť na tri fázy. Prvou boli rozhovory, ktoré prebiehali v dňoch 11. a 12. apríla až do poludnia. Druhou fázou bola návšteva týchto miest: Litoměřice, Olomouc, Trnava, Nitra, Banská Bystrica, Spiš, Bratislava a Praha. Treťou fázou boli záverečné rozhovory v dňoch 20. a 21. apríla dopoludnia.

R.: Tým, pravda, vaša práca neskončila. Čo robí delegácia Sv. stolice po návrate do Vatikánu?

C.: Predstaveným som oznámil výsledky stykov, ku ktorým došlo. Zhromaždili sme aj zaujímavé správy. Napr. naši partneri z čs. delegácie nám oznámili, že sa pripravuje nový text ústavy a okrem toho že bude nový zákon o náboženských kultoch. Pokiaľ ide o ústavu, bude vychádzať z pojmu právneho štátu, a nový zákon o náboženských kultoch bude brať do úvahy závery z Viedenskej konferencie o európskej bezpečnosti. Potom sa ďalej v Ríme študujú zhromaždené podklady o kandidátoch na biskupský úrad, ktorí boli navrhnutí, odporúčaní alebo predstavujú výsledky kánonického vyšetrovania, ktoré sme vykonali. Ako je známe, v tom spočíva vlastná práca nuncia a apoštolskej nunciatúry, ktorá sa koná, ak je potrebná, v príslušnom sídle. Pre krajinu, kde nuncius nie je, robí sa táto práca po návrate z cesty v Štátnom sekretariáte.

R.: Excelencia, je možné poznať kritériá, ktoré sa uplatňujú pri výbere kandidátov na biskupský úrad?

C.: Kritériá sú všeobecné a všade platné. Vyžaduje sa, aby kandidáti okrem prirodzených vlôh mali dôkladnú duchovnú formáciu, hlavne v cirkevnom vzdelaní, apoštolskú horlivosť, a samozrejme tiež aby boli oddaní Sv. Otcovi a Sv. stolici. Musia, ako sa hovorí "sentire cum ecclesia", tzn. mať cirkevné zmýšľanie v súlade so Sv. Otcom a univerzálnou cirkvou. Potom sa tiež berie ohľad na miestne pomery. Kde je dostatočný počet kňazov, je prirodzene viac kandidátov a výber je starostlivejší. Z toho vyplýva, aký dôležitý a chůlostivý je tento výber kandidátov na biskupský úrad. Preto tiež, pokiaľ je to možné, si Sv. stolica vyhradzuje menovanie biskupov zrejme s tým úmyslom, aby dala cirkvi a veriacim pastierov, ktorí najlepšie vyhovujú požiadavkám správne konaného biskupského úradu.

R.: Spomínate si, Excelencia, že vlani sa v ČSSR zozbieralo cez pol milióna podpisov pre petíciu s 31 bodmi, ktoré sa týkali slobody veriacich a praxe cirkvi. Čo si o tom myslíte?

C.: Bola to mimoriadna udalosť, ktorá vzbudila záujem svetovej verejnej mienky. Sám som vtedy bol v byte kardinála Tomáška, keď prišla do Prahy delegácia laikov, aby mu odovzdala podpisy zozbierané v ich meste. Z toho vyplynul i mravný záväzok cirkevnej hierarchie, aby odovzdala podpisy vládnym úradom. O tejto petícii sa naši partneri z vládnej delegácie vyjadrili tak, že niektoré body môžu byť prijaté a môže sa o nich diskutovať a vyriešiť ich v ovzduší vzájomného porozumenia.

R.: Excelencia, môžete nám povedať, ako a kedy ste sa stretli s kňazmi, seminaristami a veriacimi na tejto svojej ceste?

C.: Stretol som sa s nimi všade. So seminaristami pri návšteve v seminári. Ako je známe, seminaristi sa vychovávajú v dvoch seminároch, ktoré sú zároveň teologickými fakultami, v Litoměřiciach a v Bratislave. Odpoľudnia 12. apríla som navštívil litoměřický seminár a fakultu. Bolo to niečo nezabudnuteľné. Dve hodiny som prechádzal všetkými miestnosťami fakulty a seminára. Hovoril som so seminaristami vo vstupnej hale, privítali ma piesňami a zrejme mali radosť a boli spokojní. Prehovoril som k nim a spomenul som si na svoj vlastný seminárny život, ktorý som prežil ako seminarista a potom ako profesor seminára. Rozprával som im rozličné príbehy a povzbudzoval som ich k odpovediam a otázkam o seminárnom živote. Všetko sa odohrávalo v ovzduší otvorenosti a vyrovnanosti. Pokiaľ ide o kňazov, snažil som sa hľadať kandidátov na biskupský úrad. Bol som v rozličných diecézach. Zastavil som sa v Litoměřiciach, Olomouci, Nitre, Trnave a na Spiši. Mal som príležitosť stretnúť sa s desiatkami kňazov. Hovorili sme o pomeroch v rozličných diecézach, o kvalitách niektorých kňazov, ktorí boli navrhnutí ako možní kandidáti na biskupský úrad. Pokiaľ ide o veriacich, stretol som sa s nimi pri bohoslužbách v katedrálach v Nitre, na Spiši a v bratislavskom Dóme. Tieto bohoslužby na niektorých miestach s veľmi hojnou účasťou veriacich možno označiť skutočne za pamätihodné. Napr. na Spiši bola katedrála celkom naplnená a dojala ma viera a zbožnosť veriacich.

R.: Ďalej sme sa spýtali mons. Colasuonna, či bolo predmetom rokovania svätorečenie bl. Anežky Českej, ku ktorému má dôjsť 12. novembra a či čs. vláda uľahčí účasť veriacich na tomto svätorečení v Ríme.

C.: Odpovedám na prvú otázku. Svätorečenie bolo predmetom mojej informácie partnerom z čs. delegácie. Môžem povedať, že správa bola prijatá s veľkým záujmom. Iste bola oznámená vyšším vládnym úradom a nachádza sa aj v úradnom oznámení, vypracovanom pri záverečnom rozhovore. Je tam odsek, v ktorom sa hovorí, že čs. vládne úrady považujú toto novembrové svätorečenie za kladné gesto voči vašej krajine. Domnievam sa, že čs. vláda urobí, čo je možné, aby uľahčila príchod pútnikov do Ríma.

R.: Aký celkový dojem si odnášate z týchto rozhovorov s československou delegáciou?

C.: Môžem povedať, že naše rozhovory vždy prebiehajú v slobodnom otvorenom ovzduší. Tentoraz sa mi však zdalo, že príznaky tohto uvoľnenia sú ešte výraznejšie. Bola nám daná možnosť styku s kňazmi, ktorých sme si sami želali, mohli sme navštíviť rozličné diecézy a bolo nám povedané, že to môže znamenať začiatok ďalších rozhovorov, ktoré môžu dospieť ku konkrétnym a kladným záverom. Správa o vypracovaní novej ústavy, vychádzajúcej zo zásady právneho štátu, aj správa o zákone, ktorý bude brať do úvahy závery vyššie spomenutej Viedenskej konferencie, ma vedú k názoru, že veriacim sa chce poskytnúť a otvorí sa im stále väčší priestor. A tiež že ako činnosť jednotlivých veriacich, tak aj celých ich skupín bude mať stále väčšiu odzvu v československej spoločnosti. Končím pozdravom celej cirkvi v ČSSR, pozdravom všetkým biskupom, kňazom, rehoľným osobám, všetkému ľudu, ktorý žije v krásnej československej krajine.

KOMENTÁR VATIKÁNSKEHO ROZHLASU K ODPOVEDIAM DR.V.JANKŮ

Denník Pravda priniesol 25.apríla na tú istú tému - rozhovory ČSSR-Vatikán - interview s vedúcim čs.delegácie na týchto rozhovoroch Dr.Vladimírom Janků.

Viacere jeho postoje bohužiaľ ešte stále pripomínajú presne tie isté stanoviská aké sa zverejňovali po obdobných rozhovoroch pred devätnástimi rokmi. Lenže časy sa zmenili, a bolo by vhodné, aby si vládni predstavitelia tiež uvedomili ten základný fakt, že cirkev u nás je jedna. Teda hovoriť o ilegálnych cirkevných štruktúrach je práve takým nezmyslom ako hovoriť o dome bez stien a múrov. Tiež by bolo vhodné, aby si uvedomili, že nie sú arbitrami ani absolútnymi interpretmi medzinárodných dohôd, ktoré sa svojím podpisom rozhodli dodržiavať, lebo táto činnosť prináleží medzinárodným komisiám a medzinárodným súdom. Na to pristal minulý mesiac už aj Sovietsky zväz, keď prehlásil a ratifikoval vyhlásenie, že akceptuje jurisdikciu Medzinárodného súdu. Rozhodne to teda platí aj o záveroch Viedenskej konferencie, kde sa Česko-slovensko zaviazalo okrem iného, že pre zabezpečenie slobody svedomia svojich občanov bude rešpektovať právo náboženských spoločenstiev vybrať si, menovať a nahradiť vlastných činiteľov podľa príslušných požiadaviek a podľa vlastných smerníc /pozn.red.: pozri článok 16 d/ Zásad záverečného dokumentu/.

ZÁSADY PRE VÝBER BISKUPOV

obsahuje nový Kodex cirkevného práva v Knihe II, Časti II, Odseku II, Titule I, Hlave II, článku I: O biskupoch všeobecne, ktorý uvádzame:

Kánon 375 §1. Biskupi, ktorí sú z Božieho ustanovenia nástupci apoštolov, skrz Ducha Svätého, ktorý im bol daný, sa stávajú pastiermi Cirkvi, aby boli učiteľmi náuky, kňazmi posvätnej bohocpety a služobníkmi vlády Cirkvi.

§2. Biskupi dostávajú priamo z biskupskej konzekrácie s úlohou posväcovať aj úlohu učiť a spravovať: tieto služby môžu však konať len v hierarchickom spoločenstve s hlavou a údmi biskupského zboru.

Kán. 376. Biskupi sa nazývajú diecézni, ak im bola zverená starosť o niektorú diecézu, ostatní biskupi sa nazývajú titulárni.

Kán. 377 §1. Biskupov menuje slobodne najvyšší veľkňaz, alebo právoplatne zvolených potvrdzuje.

§2. Nech biskupi cirkevnej provincie, alebo kde je to vhodné, biskupskej konferencie, na spoločnej porade vyhotovia aspoň každé tri roky tajným výberom zoznam kňazov aj z inštitútov zasväteného života, vhodnejších pre biskupskú službu, a nech ho zašlú Apoštolskej Stolicy, bez újmy práva každého jedného biskupa zaslať Apoštolskej Stolicy vlastný zoznam kňazov, ktorých považuje za vhodných a hodných biskupskej služby.

§3. Keď má byť menovaný diecézny biskup alebo pomocný biskup a má sa predložiť tzv. terno Apoštolskej Stolicy, a ak nie je právoplatne stanovené niečo iné, prísluší pápežskému legátovi, aby aj on sám sa dopytoval na jednotlivcov, bol v styku s Apoštolskou Stolicou, tlmočil názor metropolitu a sufragánov provincie, ku ktorej patrí diecéza, o ktorú sa treba postarať alebo s ktorou tvorí jedno združenie, a tlmočil aj názor predsedu biskupskej konferencie. Nech pápežský legát vypočuje niektorých zo zboru konzultorov a katedrálnu kapitolu, a ak je treba, nech skúma jednotlivu a tajne mienku aj iných osôb z kléru diecézneho i rehoľného, aj laikov, ktorí vynikajú múdrosťou.

§4. Ak nie je stanovené právoplatne inak, nech diecézny biskup, ktorý sa domnieva, že potrebuje pomocníka pre svoju diecézu, predloží Apoštolskej Stolicy výber aspoň troch kňazov vhodných pre tento úrad.

§5. Do budúcnosti sa nedovolí civilným autoritám žiadne právo a privilégium voľby, menovania, navrhovania alebo označenia biskupov.

Kán. 378. §1. Aby niekto bol vhodným kandidátom na biskupa, žiada sa:

- 1/ aby vynikal pevnou vierou, dobrými mravmi, zbožnosťou, horlivosťou v starostlivosti o duše, múdrosťou, prezieravosťou a ľudskými čnosťami a mal aj iné dary, ktoré ho robia schopným zastávať úrad, o ktorý ide,
- 2/ musí sa tešiť dobrej povesi,
- 3/ musí mať aspoň tridsaťpäť rokov,
- 4/ musí byť aspoň päť rokov knazom,
- 5/ má mať hodnosť doktora alebo aspoň licenciáta v Písme sv., teológii alebo kánonickom práve na inštitúte vyšších štúdií schválenom Apoštolskou Stolicou, alebo aspoň aby bol v týchto odboroch ozaj skúseným odborníkom.

§2. Konečné rozhodnutie, či kandidát je vhodný alebo nie, prísluší Apoštolskej Stolicí.

Kán. 379. Kto bol povýšený k biskupskej službe, ak tomu nebráni oprávnená prekážka, musí do troch mesiacov po obdržaní apoštolského listu a prv než sa ujme svojho úradu, prijať biskupskú vysviacku.

Kán. 380. Prv než povýšený k biskupskej hodnosti sa kánonicky ujme držania svojho úradu, musí zložiť vyznanie viery a prísahu vernosti Apoštolskej Stolicí podľa formule schválenej Apoštolskou Stolicou.

x x x

ČIN KREŠŤANA

Mnohí naši bratia kresťania stoja dnes bokom všetkého diania, do konca nesúhlasia s činnosťou kresťanov v oblasti ľudských práv. Odvolávajú sa pri tom na slová Písma svätého: "No ja vám hovorím: Neodporujte zlému." Teda aká aktivita? Citovanie síce je presné, ale je to len tretina celej Ježišovej myšlienky. Odcitujme ju celú podľa Mat. 5,38-39: "Počuli ste, že bolo povedané: 'Oko za oko a zub za zub!' No ja vám hovorím: Neodporujte zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé." Teda ak som napadnutý, nebudem sa brániť, ale nebudem ani utekať alebo sa schovávať, ale naopak každému násiliu a zlu sa postavím čelom. Ako je napísané, nevystriem proti nepriateľovi svoju ruku, ale t v á r.

Teda Pán nás nevyzýva k pasivite a ústupkom voči zlu, ale k odvahe a k veľkej aktivite. Nadstaviť tvár je č i n, čin kresťana, ktorý je motivovaný činom Najväčšieho, činom Ježiša Krista.

Každý z nás by si mal v tejto dobe uvedomiť, že proti zlu treba postaviť čin - čin nastavenej tváre so slovami: "Prečo si ma udrel? Ak som zle povedal, dokáž, čo bolo zlé, ale ak dobre, prečo ma biješ?" /Ján 18,23/.

Záverom citát od pána biskupa J.Ch.Korca: "Je v nás toľko strachu! Niektorí ľudia šíria ešte aj okolo seba takú zbabelosť, že som rozhodnutý postaviť sa proti zneužívaniu zákona a tento raz nepovoliť. Som rozhodnutý ukázať, že pred surovým násilím dobrovoľne neustúpim a že podvod nazvem podvodom!"

/Karel Cural v Kresťanských obzoroch č.8/1989/

Pane, keď obrátim svoj pohľad na Cirkev, ktorá dostala od tvojho Syna sľub večného života, cítim všetku slabosť nás úbohých kresťanov, tak úbohých a tak málo kresťanských! A odvšadiaľ počujem dvíhať sa naliehavú výzvu k novej a druhej evanjelizácii: Aby sme sa stali ozajstnými kresťanmi, vedomými si požiadavkov svojho krstu.

kard. L. J. Suenens

Uverejňujeme list kňazov košickej diecézy administrátorovi diecézy ThDr.Štefanovi Onderkovi. Kópie na vedomie boli zaslané Sv.Otcovi, kard.Tomáškovi, biskupovi Korcovi a 12 kat.biskupským úradom v ČSSR.

Vysokodostojný pán administrátor diecézy!

Košice, 1.5.1989

Obraciame sa na Vás, kňazi košického biskupstva, lebo nás k tomu pobáda snaha o duchovné dobro našej diecézy.

Vy, vsdp. administrátor diecézy, aspoň takýmto spôsobom si všimnite postoj nás kňazov k niektorým problémom života Cirkvi našej diecézy. Dokument II. vatikánskeho snemu "Presbyterorum ordinis" totiž hovorí: /Biskupi - ordinári/ ... "nech ich /kňazov/ radi vypočujú, ba nech sa s nimi radia a si s nimi vymieňajú názory o požiadavkách pastoračnej činnosti a otázkach týkajúcich sa záujmov diecézy". /bod č.7/

Áno, trápia nás mnohé problémy, ktoré sa týkajú náboženského života veriacich nielen v našej diecéze, ale v celej vlasti. No nemôžeme nespomenúť jeden, zvlášť veľmi boľavý problém. Je to problém Združenia /niekoľkých/ katolíckych duchovných "Pacem in terris", ktorého zakladajúcim členom a v súčasnej dobe jedným z čelných predstaviteľov ste aj Vy. V uplynulých dňoch nás o tom presvedčila Vaše vystúpenie na slávnostnom zasadaní ZKD "Pacem in terris" SSR v Bratislave dňa 12.4.1989 ako i Váš prejav na tomto zasadaní, ktorý v plnom znení uverejnili slovenské Katolícke noviny v čísle 17/1989 na str. 4.

Pri globálnom hodnotení situácie katolíckej Cirkvi nielen v našej košickej diecéze, ale v celej ČSSR, musíme konštatovať, že ZKD "Pacem in terris" je kameňom úrazu, na ktorom sa láme jednota kňazstva a v dôsledku toho aj jednota veriaceho ľudu.

Vďaka ZKD "Pacem in terris" kňazstvo aj našej diecézy je rozdeľované! Jednu skupinu tvoria kňazi, ktorí sa angažujú, alebo aspoň sympatizujú so ZKD "Pacem in terris". Nie je ich síce veľa, lenže práve títo sú uprednostňovaní zo strany štátu i zo strany súčasnej cirkevnej hierarchie, ktorú v našej diecéze reprezentujete práve Vy! Skoro na všetkých kľúčových miestach diecézy pôsobia kňazi, ktorí sa angažujú v ZKD "Pacem in terris". Nie zriedka je to aj v rozpore s platnými predpismi kanonického práva: "/Farár/ má okrem toho vynikať v zdravej náuke a bezúhonných mravoch, má byť nadaný horlivosťou o duše a má mať čnosť a má mať vlastnosti okrem toho, ktoré sa vyžadujú buď všeobecným, buď partikulárnym právom na starosť o farnosť, o ktorú ide. /CIC 521 § 2/

Druhú skupinu tvoria kňazi, ktorí sa zjavne alebo skryto dištancujú od činnosti ZKD "Pacem in terris".

Ak nám záleží na duchovnom dobre všetkých kňazov i ostatných veriacich našej diecézy, potom sa maximálne pričinnme o to, aby sa stalo aj v našej košickej diecéze skutočnosťou to, za čo sa náš Pán modlil vo svojej veľkňazskej modlitbe: "... aby všetci jedno boli ako ty, Otče, si vo mne a ja v tebe; aj oni v nás jedno boli, aby svet uveril, že si ma ty poslal". /Jn 17, 21/

A nemôžeme, ba ani nesmieme zabudnúť na slová Jeho Eminencie Jozefa kardinála Tomku, ktoré odznali na adresu nás, kňazov košickej diecézy, v našej katedrále na Zelený štvrtok: "Vy ste košické presbytérium, vy ste to kňazstvo, to spoločenstvo kňazské, ktoré má udržiavať Boží život v tejto diecéze. Aby mohlo udržiavať, aby ste mohli lásku voči všetkým i voči nepriateľom, tak ako je to príkaz, čo nám Kristus práve dnes vo večeradle zanechal; aby ste mohli iným hlásať, musíte ho predovšetkým medzi sebou praktizovať. A zas tak, ako On, do krajnosti vedieť sa obetovať za bratov, pre bratov, pre ich dobro. Túto jednotu, drahí bratia, ja vám odporúčam; nie ja, Ježiš Kristus, On sa za tú jednotu modlil, lebo iba takto my môžeme potom plniť to, čo On chcel ... "

Sv. Augustín v reči "O pastieroch" povedal: "Dobří pastieri nie sú vzdialení od seba, ale sú zjednotení v jednom. Tých, čo sú rozdelení, je mnoho. Keď sa odporúča jednota, vtedy On jediný je ohlasovaný. Kiež sú teda všetci zjednotení s jedným Pastierom a hovoria jednu Pastierovu reč, ktorú nech počúvajú ovce a nasledujú svojho Pastiera, nie tohoto alebo tamtoho, ale Jedného. A všetci nech rozprávajú jednu reč, ... očistenú od každej roztržky.

Lenže ktorého pastiera máme počúvať a na akej báze máme vytvárať jednotu?

Sv. Cyprián hovorí: "Základ tejto jednoty položil sám Kristus, hlava a pramen pravdy, ustanoviac stolec Petrov za východisko knazskej jednoty".

Pre veľkú väčšinu kňazov je jasné, že ZKD "Pacem in terris" nie je, a ani nemôže byť základom nášho zjednotenia. Ak ide o ZKD "Pacem in terris", postoj Cirkvi tlmočený najvyššou autoritou Svätým Otcom v dokumente "Quidam episcopi" zo dňa 8. 3. 1982 je jasný: "3. S knazskou službou sú bezpochyby nezlučiteľné a preto všetkým kňazom zakázané kňazské združenia, aj keď boli zriadené len občianskym spôsobom, ktoré priamo či nepriamo, zjavne či zakryte sledujú politické ciele, trebárs, že ich niekedy zdanlivo predkladajú takýmto spôsobom, akoby sa snažili podporovať humanitné ideály: mier a sociálny pokrok. Takéto združenia alebo hnutia v skutočnosti spôsobujú roztržky a nesvornosť v Božom ľude, a to ako medzi veriacimi, tak aj medzi kňazmi vo vzájomných vzťahoch a v ich stykoch s vlastnými biskupmi, a tým nepochybne tiež odsúvajú do pozadia kňazské poslanie a narúšajú cirkevné spoločenstvo. Tieto dve zložky: kňazské poslanie a cirkevné spoločenstvo, sú základnými prvkami kňazského života a služby".

Na otázku Jeho Eminencie Františka kardinála Tomáška, arcibiskupa pražského, či dokument "Quidam episcopi" sa vzťahuje aj na ZKD "Pacem in terris", František kardinál Tomášek dostal túto odpoveď: "Podľa písomného prehlásenia prefekta tejto kongregácie Silvio kardinála Oddiho je združenie "Pacem in terris" medzi tými spolkami a združeniami, o ktorých sa hovorí v tejto deklarácii. A podľa čl. 5 tejto deklarácie sú povinní dodržiavať tieto direktívy nielen biskupi - ordinári, ale aj iní ordinári, to je apoštolskí administrátori, kapitulní vikári a generálni vikári".

Čo z toho plyní pre nás?

Roma locuta, causa finita! Každému by to malo byť jasné. Ako to povedal Jeho Eminencia Jozef kardinál Tomko v homílii na Zelený štvrtok v našej košickej katedrále: "Príkazy Svätého Otca sa nediskutujú, sa plnia!"

Prečo potom ZKD "Pacem in terris" pokračuje vo svojej deštruktívnej činnosti, ktorá zhubne pôsobí na život katolíckej Cirkvi u nás?!

My svojimi podpismi dávame najavo, že sa úplne dištancujeme od ZKD "Pacem in terris" a zároveň žiadame jeho zrušenie.

Vás, pán administrátor diecézy, v duchu bratskej lásky prosíme, aby ste ako predstaviteľ košickej diecézy, už viac sa nezúčastňovali na žiadnych schôdzach ZKD "Pacem in terris".

Zároveň rozhodne protestujeme proti usporadúvaniu akýchkoľvek zasadaní a iných akcií ZKD "Pacem in terris" na území košického biskupstva.

K takémuto postoju nás pobáda túžba po duchovnom dobre všetkých kňazov i ostatných veriacich našej diecézy a tiež vôľa najvyššej cirkevnej autority, Svätého Otca, ktorú prejavil v spomínanom dokumente "Quidam episcopi" zo dňa 8. 3. 1982.

S bratským pozdravom, vo vzájomnej láske a s túžbou za každých okolností zostať verní Kristovi, Jeho Cirkvi i Svätému Otcovi, knazi košického biskupstva.

Nasleduje 78 vlastnoručných podpisov kňazov.

DR. VÁCLAV FREI PÍŠE DR. DIENSTBIEROVI

/Výňatky z rozsiahleho listu vybaveného bohatým poznámkovým aparátom/

V Prahe 19. februára 1989.

Prof. MUDr. Zdeněk Dienstbier, DrCs.
predseda Výboru čs. verejnosti
pre ľudské práva a humanitárnu spoluprácu
Opletalova 13, 110 00 Praha I

Vážený pán profesor,

bolo mi tlmočené Vaše písomné ubezpečenie, že ako predseda Výboru čs. verejnosti pre ľudské práva a humanitárnu spoluprácu chcete "rešpektovať uplatnenie práv všetkých zložiek našej spoločnosti", a že si budete "vážiť spoluprácu veriacich a ich duchovných". Toto ubezpečenie vítam a dovoľujem si Vám poslať tri podnety, a to:

1. k väčšiemu uplatneniu veriacich občanov vo verejnom dianí v čs. spoločnosti,
2. k primeranému zastúpeniu veriacich, najmä laikov, vo Výbore a
3. k porovnaniu požiadaviek nedávnej 31-bodovej petície katolíkov so situáciou u nás /.../

/.../ Prvý podnet pokladám za aktuálny preto, že veriaci občania síce tvoria významnú časť našej spoločnosti, sú však takmer neprítomní v našej súčasnej verejnosti. /.../ Viem, že nie je v možnostiach Výboru túto situáciu zmeniť, mohol by však o nej vydať verejné vyhlásenie, alebo ešte skôr vyjadriť vlastné stanovisko k všeobecným otázkam hodnotenia života a viery a k súvisiacim právnym otázkam, napr. ako podklad pre rokovanie o novej ústave.

Druhý podnet môže Výbor /.../ zo svojej strany realizovať ľahšie. Upozorňujem však napr. na reprezentovanie katolíckych laikov, ktorí tvoria najpočetnejšiu skupinu veriacich /.../ Katolícki laici t.č. nemajú u nás žiadnu vlastnú organizáciu, dokonca už po desaťročia nemajú legálnu možnosť vzájomnej komunikácie okrem bohoslužby /.../ Medzi veriacimi sú síce tiež osobnosti známe našej verejnosti svojou prácou v rôznych oboroch, najmä kultúrnej činnosti, nie sú však širšie známe ako veriaci. /.../

Jedným z výrazne verejných prejavov katolíckych veriacich u nás bola známa petícia 31 bodov. /.../ Ako ukázala masová ozvena, formulácia jednotlivých bodov bola praktizujúcim veriacim zrozumiteľná a blízka. Pre občanov, so situáciou veriacich bližšie neoboznámených, môže byť užitočné doplniť širší spoločenský kontext požiadaviek. /.../

Vážený pán profesor, vychádzam z pevného presvedčenia, že veriaci sú tu, vo svojej vlasti doma, že si právom uvedomujú svoju spoluzodpovednosť za prítomnosť a budúcnosť našej spoločnosti, svojich národov /.../ a za uchovanie duchovných, etických a kultúrnych hodnôt, ktoré vo svojich cirkvách prijali, a ktoré by chceli ďalej rozvíjať. Som presvedčaný, že životom podľa svojho svedomia, svojich skúseností a tradícií sú a budú kladným prínosom republike i európskemu domu. Tieto myšlienky už roky predkladám priateľom i rôznym osobnostiam nášho verejného života. Ozvena zo strany štátnych činiteľov je minimálna, najmä nedostal som odpoveď na otázku, či môže naša spoločnosť prijať i súčasný /nielen historický/ špeciálny prínos veriacich. /.../

Na vedomie:
František kardinál Tomášek
Synodná rada českobratskej
cirkvi evanjelickej

Dr. Václav Frei
Štěpánská 42
110 00 Praha 1

BEZ MUŽSKÝCH REHÓL CIRKEV NIE JE SAMA SEBOU

Pri pohrebe jezuitského frátra Františka Viskupiča z Trnavy prehovoriť provinciálny predstaviteľ P.O.Osvald, S.J. Načrtol nielen život zosnulého, ale aj dejiny jezuitov a najmä činnosť slovenských jezuitov. Potom pokračoval:

"Prečo to všetko hovorím o Jezuitoch? Veď to isté by sa malo hovoriť o všetkých našich reholiach, ktoré tu pred nezákonnou likvidáciou reholí r. 1950 tak isto pekne pôsobili pre blaho tohto slovenského národa. Preto hovorím, lebo len v posledných siedmich mesiacoch pochováame siedmeho Jezuitu. A tak sa zdá, ako by sme chceli pochovať celú reholu?! - No, nie.

V predošlých Katolíckych novinách pod titulom: Výhľady rehoľného života, boli uverejnené slová vyhlásené sv.Otcom Jánom Pavlom II. "Bez rehoľných rádov, bez života zasväteného Bohu sľubmi čistoty, chudoby a poslušnosti. Cirkev by nebola sama sebou." Po dlhých rokoch čakania bolo povolené štátnou správou prijímať v ženských reholiach nové členky do noviciátov. Tým bola umožnená ženským rehoľiam aká-taká existencia, ale nie plná v ich činnosti podľa jednotlivých konštitúcií.

Ale pýtam sa: je Kristova Cirkev na Slovensku i v celej našej republike Československej sama sebou bez mužských reholí? Bez reholí, ktoré pred násilnou likvidáciou v päťdesiatych rokoch tak pekne pracovali pre morálne a kultúrne blaho v celej našej vlasti? Drahí kresťanskí rodičia, či by ste i dnes neposlali radšej svoje deti študovať na katolícku gymnázium alebo na katolícku univerzitu? Alebo netúžite po tom, aby ste mali katolícku náboženskú časopisy, knihy?

Veď v následnej konferencii o bezpečnosti v Európe konanej nedávno vo Viedni bola podpísaná aj našou delegáciou deklarácia o úplnej náboženskej slobode?! A do toho tiež patrí aj povolenie jestvovania a účinkovania reholí u nás.

Modlíme sa, aby to neboli len prázdne deklarácie na papieri, ale aby bolo umožnené chlapcom, ktorí chcú byť rehoľníkmi, vstúpiť slobodne do novozaložených noviciátov mužských reholí. Ba žiadame, aby bola povolená činnosť jednotlivých rehoľných komunit podľa charizmy ich zakladateľa..."

PRIHLASOVANIE NA VYUČOVANIE NÁBOŽENSTVA

Ak nebudú v poslednej chvíli zmenené príslušné smernice, platia tie, ktoré boli vyhlásené pred rokom. Podstatnú časť z nich citujeme:

"Písomné prihlášky na vyučovanie náboženstva v budúcom školskom roku, podpísané obidvoma rodičmi alebo inými zákonnými zástupcami, prijímajú do 25. júna farské úrady /úrady náboženských obcí/ príslušné podľa bydliska žiaka.

Vynimočne sa prijme i prihláška podpísaná iba jedným z rodičov, keď je súčasne doplnená prehlásením, že podpis druhého rodiča nie je možné v dobe určenej pre prijatie prihlášok zo závažných dôvodov obstarat' a bude obstaraný dodatočne ihneď po odpadnutí prekážky. V prípade, že druhý z rodičov takúto prihlášku dodatočne nepodpíše, považuje sa to za prejav jeho nesúhlasu a prihláška je neplatná.

Forma písomnej prihlášky ani spôsob jej doručenia farskému úradu /úradu náboženskej obce/ sa neurčuje. Preto sa nevydávajú zvláštne tlačivé ani vzorové formuláre prihlášok na vyučovanie náboženstva."

SVÄTOREČENIE BL.ANEŽKY ČESKEJ bude 12.novembra 1989 v Ríme. Možno sa zúčastniť vlakovými výpravami. Záujemci nech pošlú prihlášky na svoje Ordinariáty, ktoré ich odošlú na Arcibiskupstvo pražské. Bližšie podrobnosti budú včas oznámené.

Z obežníka p'žskej arcidiecézy

VATIKÁN

- 23.4.1989, na deň sv.Vojtecha, Sv.Otec povedal poľským pútnikom: "Nezabúdajme, že teraz cirkev v Čechách v Prahe pod vedením statočného 90-ročného kardinála Františka Tomáška sa chystá desaťročnou prípravou na tisíce výročie mučeníckej smrti sv.Vojtecha. Modlime sa za týchto našich pokrvných bratov, s ktorými nás spojila Prozreteľnosť predovšetkým postavou sv.Vojtecha. Modlime sa za cirkev v Čechách, na Morave a na Slovensku, aby v týchto krajinách panovala úplná náboženská sloboda."

- Na sviatok sv.Vojtecha oslavovalo české kolégium Nepomucenum 60. výročie svojho založenia. R.1929 sa České kolégium presťahovalo do novej budovy, dostalo nové meno Nepomucenum a otvorilo svoje brány bohoslovcom zo všetkých diecéz Československa.

- V dňoch 1.-8.júna t.r. vykoná Sv.Otec ďalšiu pastoračnú návštevu, tentoraz v škandinávskych krajinách: Dánsko, Švédsko, Fínsko, Norsko, Island. Obyvateľstvo je v podstate evanjelické, katolíkov veľmi málo. V jednotlivých správnych cirk.celkoch: Köbenhavn 27.000, Stockholm 118.650, Helsinki 3.740, Oslo 17.600, Tromse 620, Trondheim 1.160, Reykjavik 1.760. Spolu je tam 170.530 katolíkov, a Sv.Otec im venuje 8 dní! Kedy ho budeme môcť privítať medzi sebou my, cca 10 miliónov československých katolíkov?

- Komisia zložená z kardinálov sa na zasadaní vo februári t.r. zaoberala prvou redakciou Katechizmu. Konečné znenie bude predmetom rokovania najbližšej biskupskej synody, 30.9.-28.10.1990 v Ríme.

FILIPÍNSKY BISKUP O MALÝCH CIRKEVNÝCH SPOLOČENSTVÁCH

/pozn.red.: aktuálne aj u nás, -hovorí o "nelegálnych cirkevných štruktúrach" podvratne zamýšľaných/

Filipínsky biskup Orlando R.Queveda píše v pastierskom liste 1981: "Pravda je nasledujúca: Malé cirkevné spoločenstvo /ďalej MCS/ nie je tým, z čoho je podozrievané. Lebo toto spoločenstvo je jednoducho cirkvou v malom. Cezeň je možné zakúšať cirkev v základoch spoločnosti a poskytnúť jej tam domov. Ono ovplyvňuje všetky oblasti života, hoci nie je politické alebo ideologické. MCS je spoločenstvo cirkevné - je to spoločenstvo viery, nádeje a lásky. V nom sa Boží ľud modlí a uvažuje o Božom slove ako o slove, ktoré je významné pre životné situácie. Je to spoločenstvo akcie pre rozvoj ľudu a má svoj základ v Božom slove. Nepodporuje žiadne hnutie okrem cesty ku Kristovi. Svoju inšpiráciu čerpá iba od Krista - od nikoho iného.

Prečo je teda MCS označované predstaviteľmi vlády za spoločenstvo podvratné? Je to z dôvodu jeho činnosti? Je to azda preto, že šírenie evanjelia znepokojuje svedomie nositeľov moci tak, ako kedysi znepokojovalo svedomie vodcov v Izraeli?

Ak MCS hlása oslobodenie ľudí od všetkého zla, robí to preto, aby uskutočňovalo smernicu, ktorú naše cirkevné vedenie jasne formulovalo už r.1976: výchova ku spravodlivosti. Ak niekto hovorí, že malým cirk.spoločenstvám ide o politiku, tak zrejme nerozumie význam slobody a evanjelizácie.

Ázijskí biskupi vyhlásili: "Evanjelizáciou sa plní zväzok Cirkvi svedčiť slovom i skutkom o Pánovom evanjeliu." Ak tomu tak je, potom MCS aj Cirkev budú brániť ľudské práva, lebo podľa slov Sv.Otca ľudská dôstojnosť predstavuje evanjelióvu hodnotu."

VIETNAM

- Arcibiskup Nguyen Van Zhuman, koadjutor arcibiskupa v meste Ho Či Min, prepustený v novembri 1988 po 13 rokoch z väzenia, povedal vo

vatikánskom rozhlase, že nedávno viaceré rehoľné spoločenstvá vo Vietname dostali povolenie na opatrovateľsko-charitatívnu činnosť. Tak napr. sestry sv. Pavla z Chartres v meste Da Nang vedú detskú škôlku, iná ženská kongregácia vedie v meste Nha Trang leprozórium a nemocnicu pre nesvojprávne deti, františkáni zas spravujú dom dôchodcov.

SPOMIENKY NA STRETNUTIE MLADÝCH V PÉCSI

Vo francúzskej dedinke Taizé vznikla pred 40 rokmi komunita bratov z rôznych cirkví. Jej zakladateľom bol Roger Schutz. Dnes má komunita viac ako 80 bratov, ktorí pochádzajú zo 40 národov. Do Taizé prichádzajú ľudia z celého sveta, aby tam istý čas pobudli a naplnili sa jeho duchom. Na rôznych miestach vo svete sa pravidelne konajú ekumenické stretnutia, ktoré komunita organizuje.

V dňoch 28.4. - 1.5.1989 sa konalo európske ekumenické stretnutie mládeže v juhomaďarskom meste Pécs. Zúčastnil sa na ňom aj brat Roger Schutz. Toto stretnutie bolo však výnimočné, pretože prvýkrát v histórii sa uskutočnilo v socialistickej krajine. A tak aj nám z Československa bolo umožnené sa na ňom zúčastniť. Ešte pred rokom by nám v tom asi bolo zabránené zo strany nášho štátu.

Pécs má asi 300 000 obyvateľov a leží neďaleko juhoslovenských hraníc. Všetci účastníci stretnutia boli ubytovaní v rodinách v Pécsi a v okolitých dedinách. Všetko bolo perfektne zorganizované. Zabezpečiť spokojnosť 15 000 účastníkom nie je maličkosť. Podľa budapeštianskych novín prišlo na stretnutie 1 500 mladých z Československa, 4 000 z Poľska, 1 000 z Juhoslávie, ďalej z NDR, NSR, Francúzska, Írska, Talianska, zo škandinávskych a ďalších krajín. Prišli ľudia rôznych vyznaní. Zotreli sa všetky národnostné a náboženské rozdiely. Všetci sme boli bratia a sestry v Kristovi. Hľadali sme to spoločné, čo nás všetkých spája - láska k Bohu a k ľuďom. Chceli sme sa ňou dať všetci preniknúť a posilniť, aby sme ju každý po návrate domov mohli vo svojom prostredí šíriť ďalej. Celé stretnutie sa nieslo v znamení pokoja a radosti a cítili sme sa ako spoločenstvo prvých kresťanov.

Cestovala som z Bratislavy do Budapešti ranným rýchlikom. Vo vozňoch sa ozývali známe piesne; nevedila nám ani colnica. Na stanici v Budapešti nás vítala dychovka. Do Pécsi vypravovali mimoriadne rýchliky. Po príchode nás - rozdelených podľa štátov - zaviedli do blízkeho gymnázia. Odtiaľ sme boli po príslušných inštrukciách distribuovaní do farností. Každý išiel na svoju faru, kde mu prideliť rodinu, v ktorej sa ubytoval. Raňajky boli vždy v rodinách, obedy a večere sme dostávali vo vkusných balíčkoch.

Vlastné stretnutie začalo sobotou. Dopoludnia boli raňajšie modlitby - každý vo svojom farskom kostole. Odtiaľ sme sa po delili na menšie skupinky a v triedach škôl sme debatovali na tému "pokoj v duši". Potom sa v katedrále konala spoločná modlitba, ktorá pozostávala z úvah, známych nápevov z Taizé, žalmov a čítaní Písma svätého. Žalmy a čítania sa striedavo čítali v rôznych rečiach, úvahy vo francúzštine sa tlmočili v jednotlivých častiach chrámu v rôznych rečiach. Popoludní sa znova pokračovalo v debatách skupiniek. Večer bola spoločná modlitba.

V nedeľu dopoludnia mali jednotlivé cirkvi svoje bohoslužby zvlášť. Popoludní sa mladí z Československa stretli s čiernym bratom z Taizé, ktorý hovoril o modlitbe. Po stretnutí sme sa rozdelili na skupinky podľa jednotlivých miest. Účelom bolo, aby sa ľudia z jedného mesta poznali a vybrali si 2-3 zástupcov, ktorí by boli v akomsi celoštátnom výbore. Cez takúto štruktúru by bolo možné koordinovať činnosť spoločenstiev v celej republike. Večer sa konala spoločná modlitba.

Pondelok sa niesol v znamení ukončenia stretnutia. Ešte posledné priateľstvá, posledné adresy, úsmev, radosť a odhodlanie uskutočniť nadobudnuté predsavzatia. Po rannej modlitbe sme odchádzali mimoriad-

nými vlakmi do Budapešti. Večerných záverečných bohoslužieb v Budapešti som sa už nezúčastnila.

Čo mi prinieslo stretnutie? Pomohlo mi oslobodiť sa od náboženských a národnostných predsudkov. Videla som, že sú ľudia, ktorí chcú žiť Ježišovo evanjelium. Uvedomila som si, že Boh má nevyčerpatelne množstvo spôsobov, ako priviesť ľudí k sebe. Stále vo mne doznievajú záverečné slová brata Rogera, ktoré predniesol na modlitbe v pondelok: "Život sa stáva krásnym prostredníctvom pokoja v srdci, prostredníctvom dôvery."

O vystúpení vyššie spomenutého čierneho brata z Taizé hovorí podrobnejšie iná účastníčka:

Podľa hlasu z mikrofónu sme čakali, že to bude nejaký Francúz. Dlhو sme sa pozerali a nechceli sme veriť, že to hovorí černocho. Hovoril s nadšením, so žiariacou tvárou a živou gestikuláciou. Takú živú vieru, taký oheň málokedy vidíme u kazateľov. Vyžaroval z neho vzkriesený Kristus, osobný vzťah k nemu. Brat Pierre hovoril: "Modlitba - to je vlastne celý život. Ako voda je život pre rybu, pohybuje sa v nej s radosťou. Nosíme v sebe myšlienky, od ktorých ma môže Ježiš oslobodiť, očistiť. Boh môže vykonať toto očistenie. Silná modlitba uvoľňuje dobré sily. Nie som sám, potrebujem iných kresťanov, ako ani konár sa nemôže oddeliť od stromu. Kresťan potrebuje podporu iného. Nie je to len čisto ľudská potreba - sociálny faktor, ale je to niečo oveľa hlbšie. Prítomnosť človeka je potrebná. Môžem sa modliť, lebo Kristus sa modlí v ňom, v nej a tým sa stávame jednou rodinou. Tento rozmer je veľmi dôležitý. Každá modlitba je užitočná. - Ktosi raz povedal: "Prečo sa mám stále modliť, keď prosím a Pán Boh mi tú vec nedáva." Keď prídete do raja, prvá vec, za ktorú poďakujete, bude to, že Boh nevyslyšal každú vašu prosbu. Často si pýtame veci neužitočné alebo veci, ktoré nás neprivádzajú k Bohu. Ak by nám Boh dal všetko to, o čo prosíme, nedostali by sme sa do neba. Len modlitba, ktorá vzniká vo vnútri, má schopnosť zničiť ťažkosti, ktoré sú vo mne. Dovoľuje ochutnať radosť. Touto radosťou môžeme vidieť veci inak. Vnútoraná radosť mi dovoľuje, aby zo mňa vychádzalo svetlo. Ak niekto nosí v sebe radosť z druhej osoby, je to radosť niekoho, kto nosí v sebe poklad. Lúč nevychádza len zo mňa, ale z Boha a to je tá skutočnosť, s ktorou sa máme podeliť doma, v rodine, všade - to je to, čo Kristus od nás žiada."

MAĎARSKO

- Katolícka cirkev v Maďarsku začína s reorganizáciou rehoľných spoločností, väčšinou zakázaných začiatkom 50. rokov. V polovicike marca oznámili na plenárnom zasadnutí biskupskej konferencie, že základom oživenia rehoľ je nový zákon, schválený parlamentom. Iniciatívu chce biskupská konferencia ponechať tým, ktorých sa to týka. Po 2. svetovej vojne bolo v krajine 11.538 rehoľných osôb /2582 mužov a 8956 žien/, dekrétom č. 34/1950 boli všetky komunity rozpustené a kláštory zabavené. Dohoda medzi vládou a biskupmi vtedy dovoľila prežiť 4 kongregáciám, ktoré sa venovali vyučovaniu. Išlo o 250 rehoľníkov sústredených v 8 kláštoroch. Predstavení rehoľ teraz žiadajú, aby každá kongregácia mala k dispozícii aspoň jeden kláštor, lebo inak nie je možné viesť komunitný život.

- Katolícky laik Béla Hegyi a marxistický ideológ Ervin Gyertán sa rozhodli vydávať v Budapešti časopis pod titulom Voľný názor. K tomuto rozhodnutiu prišli pod dojmom, že vo svete sa tak na politickom ako kultúrnom, hospodárskom a aj ideologickom fóre stále viac žiada forma dialógu, kde by sa bez urážania a ponižovania jeden druhého predniesli názory rôznych vnútorných presvedčení na otázky, ktoré hýbu svetom.

- Prvý raz po 49 rokoch vychádza v Litve slobodne katolícky dvojtýždenník Kataliku pasaulis /Katol.svet/. Na 28 stranách nájdeme časť kázne kard.Sladkevičiusa, kroniku udalostí r.1988, správy zo života cirkvi na Litve. Hlavný cieľ novín je: informácie o viere, o Písme sv., morálke, liturgii, sviatkoch, dejinách Cirkvi. "edakcia sa snaží aj dopĺňovať nedostatky v náboženskom vzdelaní.

- Ďalším rehabilitovaným biskupom v Lotyšskej SSR je 83-ročný Kazimir Dublinskis, pomocný biskup v Rige.

- Metropolita Minska a Bieloruska Filaret, predstaviteľ Ruskej pravoslávnej cirkvi na ženevských rozhovoroch Svetovej rady cirkví 21.12.1988 oznámil, že v r.1988 vrátili v ZSSR pre bohoslužobné účely 723 chrámov, z toho 200 na Ukrajine.

- Roku 1988 bolo v ZSSR zaregistrovaných 1610 ďalších cirkevných obcí, medzi nimi 1244 farností ruskej pravoslávnej cirkvi, 72 gruzínskej pravoslávnej cirkvi, 71 farností rímsko-katolíckych, 48 stredísk mohamedánskeho kultu. Roku 1987 bolo zaregistrovaných iba 104 cirkevných obcí. Z novo registrovaných spoločenstiev 937 ich dostalo k dispozícii "nefungujúce" bohoslužobné budovy. V 143 prípadoch bolo dané povolenie na stavbu nových kostolov a modlitební. Jedna tretina spoločenstiev nemá vlastnú bohoslužobnú budovu. Iba v prípade gruzínskych pravoslávnych farností všetky dostali k dispozícii nefungujúce svätyne.

- 160 z celkového počtu 640 litovských farností nemá teraz vlastného dušpastiera. Pre 6 litovských diecéz bolo v minulom roku na knaza vysvätených 26 diakonov, toho roku to bude pravdepodobne 24 novokňazov. V seminári v Kovne, kde študujú bohoslovci zo všetkých litovských diecéz, je v tomto šk.roku 140 chovancov, z toho 46 v prvom ročníku. Formálne už v seminári neplatí numerus clausus, v praxi však je počet seminaristov ohraničený nedostatkom možností ubytovania.

POĽSKO

- 10.apríla 1989 navštívil čenstochovskú svätyňu gréckokatolícky biskup zo ZSSR Sofron Dmyterko sprevádzaný svojím generálnym vikárom a 2 otcami baziliánmi. V kaplnke Matky Božej prior kláštora na Jasnej Hore O.Rufin Abramek hosťa privítal a veriaciim predstavil cestu jeho "tajnej" kňazskej a biskupskej práce. Biskup Dmyterko prišiel do Poľska po 45 rokoch a iba v tomto roku sa vyjavil pred úradmi ako biskup. Potom prehovoril k zhromaždeným sám biskup, najmä o terajších podmienkach, ktoré umožňujú s dôverou hľadiť do budúcnosti. Zdôraznil veľkú úctu uniatov k Matke Božej Čenstochovskej. Poďakoval Jasnej Hore za pekné oslavy milénia krstu Rusi v septembri 1988. Potom vyjadril - aj modlitbou - vďačnosť Sv.Otcovi, ktorý, ako nik iný na svete "vynakladá toľko úsilia, starostlivosti a modlitieb za uniatskú cirkev".

- Rektor a senát lublinskej katolíckej univerzity podali predsedovi poľského snemu stanovisko podporujúce úsilie poľského episkopátu o zrušenie zákona o potratoch z r.1956 a o uzákonenie právnej ochrany počatých detí.

- V rámci zmien prebiehajúcich v Poľsku sa mohla prvý raz po 7 rokoch uskutočniť dušpastierska návšteva biskupa Jána Czerniaka vo väznici a to v Gębarzeve. Biskupa sprevádzal jeden z kňazov väznice Michał Józwiak. Pri bráne väznice vítal biskupa náčelník väznice. Potom sa biskup odobral do jedného z pavilónov väznice a slúžil tam pre väzňov sv.omšu, pri ktorej mal homíliu. Po sv.omši všetci prítomní dostali liturgické obrázky. Väzni v rozhovoroch s biskupom mu zdieľovali svoje problémy. Potom sa biskup Czerniak stretol s vedením väznice. Náčelník ho informoval o zmenách uskutočnených v posledných mesiacoch v poľskom väzenstve, a špeciálne v trestnom zariadení, ktoré on spravuje.

NAŠA DUCHOVNÁ SITUÁCIA

"Dajte si pozor, aby vás niekto nezviedol filozofiou a prázdny mánením, založeným na ľudských obyčajoch a na živloch sveta, a nie na Kristovi!" /Kol 2, 8/

Našu duchovnú situáciu charakterizujú asi štyri smery: iracionalizmus, racionalizmus, voluntarizmus a záujem o jogu.

Iracionalizmus sa prejavuje v mnohých podobách. Sú to jednak reťazové modlitby, ktoré zaručujú to, čo si kto želá, alebo vyhrožujú tým, ktorí im neveria. Ďalej sú to rôzne neschválené a nezmyselné rôzne súkromné zjavenia, napr. o konci sveta a vesmírnych katastrofách. Iracionalizmus sa vkradol i do rôznych náboženských siekt a hnutí. Odtiaľ ovplyvňuje aj naše katolícke zhromaždenia, ktoré tak robí nevierohodnými. Mieša sa v nich blud, povera s povýšenosťou a agresivitou. Vyvíjajú veľkú propagačnú činnosť. Niektoré formy sú zmiešané s pravdou i blúdením, takže treba rozlišovať /orientálne mystiky každého druhu, New Age, letničné hnutie, niektoré hnutia vyvolané nemúdrú horlivosťou knazov i laikov/.

Racionalizmus veľmi poškodil pravú náboženskú vieru, povýšil prírodné vedy a techniku na nové modly a mýtus. Väčšina národa tak stratila zmysel pre veci Ducha. Táto situácia sa teraz obnovuje ako protiklad proti hore uvedenej gnozi, pseudomysticismu a i. Volá sa znovu k novému racionalizmu. Viera zaiste predpokladá rozum, je rationabile obsequium /Rim 12, 1: LOGIKÉ LATREIA - prekladané veľmi rôzne: pravá, rozumná, duchovná/. Ovšem merať všetko ľudským rozumom, tak historicky podmieneným, zásadne obmedzeným a tiež omylným, je nehorázný nezmysel. Pravou cestou cirkvi bolo /bohužiaľ nie vždy dôsledne/ rešpektovanie rozumového úsilia a každej pravej kultúrnej hodnoty.

Voluntarizmus dostal výraz v rôznych asketických formách, nekresťanských i kresťanských, katolíckych i nekatolíckych. Počíta viac so "skutkami tela" než s Božou milosťou, s rôznymi telesnými i duchovnými evičeniami, s vytváraním zásluh dobrými skutkami konanými bližným atď. Je to sebazdokonaľovanie bez Boha alebo s Jeho nepatrnou účasťou: "Nezáleží na tom, čo veríš, ale čo robíš". Ale na druhej strane treba trvať na tom, že viera bez skutkov je mŕtva /porovnaj Jak 2, 17/. A "...čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili." /Mt 25, 40/

Pozn.: Zvláštnou zmiešaninou iracionalizmu, racionalizmu a voluntarizmu je situácia vonkajšia, verejná. Mýtus mŕtvej ideológie a jedine platného svetového názoru je úporne hájený propagandou a potvrdzovaný násilím.

Čo je joga?

Názory, ktoré sa u nás o joge šíria, nie sú vždy presné a objektívne, zakladajú sa na neznalosti alebo na skúsenostiach jedincov, ktoré sa potom zovšeobecnia. Literatúry o joge je už neprehľadné množstvo, takže sa obmedzíme len na najnutnejšie.

Meno znamená podriadenie, ovládanie, sústredenie. Systém jogy obsahuje fyzickú /HATHA/ a duchovnú /RAJA/ disciplínu. Ako filozofická náuka bola vypracovaná Pantanjaliom /3. alebo 5. stor.?. Zo staršej indickej školy preberá joga metafyziku /SAMKYA/ a je ateistická; ako ISVARA je teistická /uznáva jedného Pána/.

Klasická joga obsahuje osem stupňov: prvé dva podávajú návod na mravnú prípravu, tretí, štvrtý a piaty fyzické cvičenia, posledné tri stupne vedú k duchovnej disciplíne. Popisy jednotlivých stupňov sú veľmi zložité a obsahujú mnoho cenných prvkov telesných i duševných, ba i duchovných.

Podľa A. Thannippara, Lexikon der Religionen, vyd. H. Waldenfels, Herder 1987.

Naše stanovisko

Jogu nemožno šmahom ani prijať, ani zamietnuť. Jej filozofickú časť, ktorá je ateistická, zaiste odmietame, aj keď i tam možno nájsť vzácne zrnká múdrosti. Proti telesným a duševným cvičeniam nie je treba mať námietky; preto novší katolícki autori mnoho prvkov doporujú. Ďalšie námietky budú v časti duchovnej, pretože tesne súvisia s filozofiou jogy; je nejasná, až zmätená orientálnou obraznosťou a vyjadrovaním. Europeanom bude celá sústava asi príliš zložitá.

U nás, z neznalosti viery i jogy dochádza k zmätkom. Pre jedných je náboženstvom alebo náhradou, pre iných tajnou vyššou náukou, pre tretích bláznovstvom, pre štvrtých pohoršením.

Kresťan má svoju veľkú duchovnú tradíciu - oveľa staršiu ako je joga. Keď ju pozná, nemá najmenší dôvod ju opúšťať. Ale neuškodí, keď jogu pozná a prijme niektoré cvičenia telesné i duševné. Predovšetkým však zostane verný viere v osobného Boha, ktorý sa zjavil v Synovi a pôsobí Duchom svätým. Nejde len o sebazdokonalenie, ale tiež o chválu, vďaka a zmierenie s Bohom. Tvoríme tiež spoločenstvo viery, svoju drahú, milovanú a teraz prenasledovanú cirkev.

J. Zvěřina

PRE OBNOVENIE LÁSKY K ŽIVOTU

Medzinárodné sympóziu pri príležitosti 20. výročia "Humanae vitae"

Medzinárodné sympóziu organizované pri príležitosti 20. výročia encykliky Humanae vitae v Splitte pod názvom "Láska - Život - Rodina" umožnilo zhrnúť skúsenosti posledných desaťročí a stalo sa súčasne novým povzbudením k vytrvalosti v úsilí o obranu života a ľudskej dôstojnosti pomocou uceleného pohľadu na človeka. I dnes sa od cirkvi očakáva prorocké slovo a úplná pravda o stále potrebnejšej obnove sveta, ku ktorej môže prísť iba obnovou lásky k životu. K tejto obnove musí dôjsť predovšetkým v rodinách.

S najväčším záujmom bolo očakávané vystúpenie benediktína otca Paula Marxa. Na záver mnohí vyslovili želanie získať text jeho prednášky.

Keď hovoril o zrelej láske a sexualite, zdôraznil, aké je dôležité pochopiť, že sexuálne vzťahy nevyčerpávajú pojem lásky, ale zahŕňujú iba jej malú časť, pretože človek nie je len telesná bytosť, ale i duchovná. Je potrebné mať tento vzťah medzi sexualitou a duchovnosťou človeka neustále na pamäti. Sú i takí ľudia, čo sexualitu považujú za niečo negatívneho. Ale i pápež zdôrazňuje, že je to veľký dar Boží a prameň života a preto treba mať k nemu úctu. "Bez sexuality je život možný, aj keď nie je príjemný, ale bez lásky možný nie je. Každý si želá byť milovaný."

O hodnote predmanželskej čistoty hovoril manželský pár Rosemary a dr. Eugene F. Diamondovi, rodičia sedemnástich detí, z ktorých pätnásť žije. Hovorili o výsledkoch výskumu v Dánsku, ktoré dokazujú, že legalizácia pornografie a povinná sexuálna výchova, zavedená v r. 1970, priniesli negatívne výsledky: počet znásilnení vzrástol o tristo percent, rozmáha sa kriminalita, mnohé ženy, ktoré ochoreli na rakovinu maternice, začali žiť veľmi skoro sexuálnym životom, mnohé z nich s viacerými partnermi. Lekári niekoľkokrát v priebehu sympózia zdôrazňovali, aby ženy začínali sexuálne žiť až v úplnej vyzretosti a aby žili iba s jedným mužom.

O následkoch antikoncepcie a prerušení tehotenstva veľmi presvedčivo hovorila lekárka zo Záhrebu dr. Ružica Čavarová. Jej prednáška mala názov: "Nenarodené deti sú najbezmocnejšími a najpočetnejšími obeťami násilia". Konštatovalo sa, že Juhoslávia je na prvom mieste v Európe a možno i vo svete v počte vykonaných interrupcií - 500 000 legálnych interrupcií ročne. V samotnom Chorvátsku je napr. registrovaných 55 000 a sú obavy, že nelegálnych potratov je rovnaký počet. Kedysi sa na fakultách učilo, že dieťa má najväčšiu istotu v matkinom lone, čo sa vraví dnes, keď na každý pôrod pripadajú 3 - 4 interrupcie? Osem percent legálnych potratov sa vykonáva u neplnoletých. Známe sú i psychické a zdravotné následky, ktoré žene spôsobuje prvé prerušenie tehotenstva.

Doktor Josip Buljan vo svojej prednáške o rodine vyslovil presvedčenie, pokiaľ sa týka poskytovania antikoncepčných prostriedkov, že lekár nemôže byť k tomu donútený. Ak niekto i napriek zdôvodneným radám o možnosti prirodzeného plánovania rodičovstva sa dožaduje tabliet alebo mechanickej antikoncepcie, lekár mu to môže odmietnuť, ak je toho názoru, že tieto prostriedky neslúžia jeho objektívnemu dobru. Zadarský gynekológ dr. Robert Perinčič hovoril o svojich skúsenostiach so ženami, ktoré žiadali o potrat. Výsledkom jednej jeho ankety je zistenie o zarážajúcej neinformovanosti o vývoji plodu až po človeka. Na prípadné poznámky lekárov, ktorí si myslia, že nie je treba zadržovať ženy od páchania zločinu formou potratu, dost' výrečne odpovedá Rezolúcia o plánovaní rodičovstva, ktorú prijala SFRJ v roku 1969: "Pokiaľ dôjde k nežiadúcemu tehotenstvu, musia zdravotníci a sociálni pracovníci pomôcť rodičom radou, aby upustili od požiadavky prerušenia tehotenstva a upozornili ich na to, že interrupcia aj keď je vykonaná v zdravotníckom zariadení, je chirurgickým zákrokom, ktorý zanecháva menšie či väčšie fyzické i psychické následky na zdraví ženy."

Marijo Živkovic hovoril o "Spoločenskej hodnote katolíckej koncepcie rodinného života" a položil otázku, ako chce niekto zachovávať vernosť spoločnosti, keď nie je schopný zachovať vernosť ani svojej rodine. Keď niekto ľahkomyselne vstupuje do manželského zväzku, ako môže s plnou vážnosťou vstúpiť do spoločenských vzťahov? Ak niekto zabíja vlastné nenarodené deti, aký vzťah môže mať k deťom cudzím, k iným ľuďom? Katolícka koncepcia rodinného života má veľmi pozitívny vplyv na celý spoločenský život. Svet by bol iste lepší, keby sme v každom človeku videli svojho brata od jedného nebeského Otca, keby sa uctievala nesmrteľná hodnota a evanjeliová dôstojnosť každej ženy, keby sme vedeli konať pokánie za svoje hriechy a prosiť o odpustenie dokonca i nepriateľov.

Dr. Peggy Norrisová, keď hovorila o morálnosti ako významnej pomoci lekárskej vede, zdôraznila, že lekári vedia, že šťastný človek je tiež zdravý človek a podobne šťastná rodina je i zdravá rodina.

O práci mladej generácie pre rodinu hovorili Željko Živkovič a Cvitko Maleš. Poznamenali, že mladí sa pri svojom nadšení pre apoštolskú činnosť často stretávajú s nepochopením a odmietavosťou, jak u cirkevných osôb, tak i u vládnucích vrstiev. Niektorí farári ich odmietajú ako fanatikov a pracovníkov štátnej bezpečnosti, napr. Cvitkovi Malešovi pred štyrmi rokmi pri prehliadke bytu zabavili niekoľko tisíc brožúr o potratoch a nikdy ich nevrátili.

Bohaté skúsenosti z práce pre rodinu v Slovinsku zhromaždil dr. Tone Kunstelj, o starostlivosti o nenarodené deti v prvých týždňoch tehotenstva krátko hovoril dr. Antun Lisec. Všetkých prítomných zaujalo svedectvo starostlivosti o nenarodené i narodené deti, ktorú organizuje v rámci záhrebskej Charity Jelena Brajšeo-ová. Anto Bakovič zdôraznil, že sú možnosti a že je nevyhnutné vykonávať apoštolát s myšlienkou "Ešte ďalšie dieťa". Splitský lekár dr. Ante Korijan podal výklad o dileme pohrebu zomrelého nenarodeného dieťaťa a navrhol kresťanským rodinám bez výnimky, aby si z nemocnice vzali svoje mŕtve narodené dieťa a zabezpečili mu dôstojný pohreb, aby ho oplakali a modlili sa zaň. Tým by sa dostalo do spoločenského povedomia, že dieťa je nesmrteľná bytosť od samého začiatku. Po chvíľke rozpačitého mlčania sa ozval búrlivý potlesk vyjadrujúci súhlas.

O láske ako mystériu a divotvornom spojení dvoch slobôd a dvoch nekonečností, o zväzku dvoch nekonečností, ktoré sa nikdy nestrácajú jedna v druhej, recitoval Ivan Cvitanovic. Moralista dr. Šimun Šipič vysvetľoval otázky pohlavia z hľadiska sv. Písma a súčasnej antropológie. Martin Hummer, hosť z Rakúska, hovoril o škodlivých vplyvoch pornografie, ktorej podstatou je demonštrácia ľudského konania protizmyselným spôsobom. Vystúpenie uzavrel slovami Lenina: "Ak chcete zničiť národ, stačí, aby ste zničili jeho morálku." Na záver otec Valent Pozaič hovoril o výchove k zrelému svedomiu, osobnému i spoločenskému, ako závažnom faktore, ktorý pôsobí na konanie a vzťah k hodnotám.

Toto medzinárodné sympóziu, ktoré organizovala splitská metropola v spolupráci so Strediskom pre rodinu v Slavonskom Brode a Záhrebe a spoločnosťou "Human Life International" z Washingtonu, bolo prijaté ako zvláštny čin milosti Božej. Zistilo sa, ako málo sú známe naučenia z pápežských encyklík. Jedna spolupracovníčka sympózia K. Kellyová povedala: "Keby ma bol niekto skôr zoznámil s obsahom encykliky Humanae vitae, možno by som neprežila všetky svoje ťažké skúsenosti."

Ivan Čubelič

Z týždenníka Glas koncila, č. 38, zo dňa 18. 9. 1988

CESTOVANIE KŇAZOV /z obežníka pražskej arcidiecézy/

Stáva sa typickým najmä u mladších kňazov, že nadmieru cestujú na úkor pastoračnej služby. Tým trpí povinná prítomnosť vo farnosti, súkromné štúdium, príprava na trienálne skúšky, aj samotný duchovný život, ktorý vyžaduje určitú sústredenosť a samotu. Treba si uvedomiť, že autá, venované dobrodincami pre pastoračné úlohy, je nutné starostlivo ošetrovať a nepožičiavať iným pre ich osobné potreby. Aj tu je na mieste otázka: Ako gazdujem so zvereným cudzím majetkom? Pastoračná služba nespočíva len v konaní bohoslužieb a liturgických úkonov, o ktoré kňaza žiadajú. Kňaz sa má spytovať, či aj z vlastného podnetu nadväzuje kontakt so svojimi farníkmi, ako sa stará o chorých a starších veriacich, ktorí čakajú kňazskú útechu. Tu je treba mnoho trpezlivosti, milosrdenstva a vládnuť, čnosť Dobrého Pastiera, ktorý prišiel hľadať, čo zahynulo.

Po uzávierke nám došiel dôležitý list, ktorý by patril do časti "Z domova"

LIST BISKUPA KORCA KATOLÍCKYM NOVINÁM

12. apríla 1989 sa konalo v hoteli Fórum v Bratislave slávnostné celoslovenské zhromaždenie Združenia katolíckych duchovných Pacem in terris. Toto zhromaždenie bolo zvolané pri príležitosti "40. výročia začiatkov mierových aktivít katolíckych kňazov v Československu". Katolícke noviny z 23.4.1989 v rozšírenom vydaní priniesli podrobnú správu o tomto zasadaní.

Biskup Ján Korec poslal 21. mája 1989 39-stranový list Katolíckym novinám v Bratislave, kde zhrnul 40-ročné pôsobenie tzv. vlasteneckých kňazov na Slovensku, v Čechách a na Morave. List poslal na vedomie kardinálovi Tomáškovi.

Všimnime si tri línie, ktoré možno badať v liste biskupa Korca.

Ponajprv je to skutočnosť, že tzv. vlastenecké hnutie kňazov bolo od svojho počiatku zamerané proti Vatikánu, čím slúžilo pôvodným plánom vedenia štátu v ČSR, totiž odtrhnúť katolícku cirkev v ČSR od Ríma a preto bolo proti pravoverným biskupom. Biskup Korec ako vždy predkladá fakty.

5. júla 1950 sa konalo na Velehrade zhromaždenie tzv. vlasteneckých kňazov. Jozef Plojhar na tomto zhromaždení povedal: "Nunciatúra má svoje poslanie. Ale myslím, že nemá právo taký neznášanlivý a fašizmom odchovaný mladý kňaz z Talianska dekrétovať politiku..."

A na adresu biskupov povedal: "Nechceme zosadiť biskupov, ale chceme, aby dostali rozum..."

Alexander Horák na tomto zhromaždení povedal: "Politický Vatikán - to nie je naša viera, to je ich viera..."

A na adresu biskupov: "Prosím vás, koľko rás už vláda podávala ruku pánom biskupom?... Dajte rozhrešenie človeku, ktorý nemá dokonalú ľudskosť!... Vláda nerobí žiadne prekážky biskupovi, ktorý by prišiel k nej a povedal: "Prosím uznávam, že som sa previnil proti zákonu republiky!" Žiadame zadostučinenie, i keby to boli páni biskupi... Len potom príde milosrdenstvo...! /Velehradský zborník 1950/. Štefan Zárečský v KN z 3.1.1951 vyzýval "kriticky posudzovať politiku Vatikánu".

Dr. Cyril Dudáš napísal v KN 1.3.1952: "Vatikánska diplomacia zasahuje do vnútorných pomerov... ako to bolo zjavné pri podvratnej činnosti u nás."

Druhá línia, ktorá z listu jasne vyplýva, je spolupráva vlasteneckých kňazov so štátom pri prenasledovaní Cirkvi.

V čase, keď začalo veľké zatváranie kňazov a veriacich, Alexander Horák hovoril 17. marca 1950 v Národnom fronte: "Nie je mučeníkom, kto je potrestaný pre politické prestrelky a pre protištátnu činnosť". Keď v noci z 13. na 14. apríla 1950 boli zlikvidované všetky mužské kláštory v Československu, Katolícke noviny z 30. apríla 1950 napísali, že "v celom rade kláštorov bol sústredený písomný materiál protištátneho obsahu..."

V predvianočnom čísle Duchovného pastiera 1950 mal dr. C. Dudáš článok "Sloboda dielok Božích". Začal týmito slovami: "Verejne vyznávam, že som slobodný: nikto mi nezakazuje vyznávať pravdu, hľadať krásu, konať dobro, milovať Boha, odpúšťať tým, čo luhajú, dávať rozhrešenie kajúcim, vysmiať sa tým, čo milujú športové mučeníctvo" /v tom čase už boli vo väzení biskupi Vojtaššák, Gojdič, Buzalka a desiatky kňazov/.

Keď súdili v januári 1951 v Bratislave biskupov Gojdiča, Vojtaššáka a Buzalku, Duchovný pastier v januárovom čísle 1951 uvádzal kňazský a akoby aj cirkevný postoj k udalostiam tých dní: "Keď tieto riadky píšeme, v Bratislave pred Štátnym súdom súdia troch pánov biskupov. Pozeráme na smutnú skutočnosť... že naši najvyšší cirkevní hodnostári v búrke dejinných udalostí ukázali sa takí slabí a boli pomýlení... Výpovede našich troch pánov biskupov jasne hovoria, že robili špionážnu službu!..."

V marci 1959 sa konali dva súdne procesy s tzv. POHG, v každom bol jeden knaz. V Bratislave Albert Hedera a v Banskej Bystrici L. Sliačan. Mierový výbor katolíckeho duchovenstva ešte pred vynesením rozsudkov žiadal pre nich na svojich schôdzach vysoké tresty. V KN po 14. marci 1959 bolo uverejnené toto stanovisko: "...zasluhujú si najhlbšie opovrhnutie každého čestného katolíckeho knaza a všetkého nášho veriaceho ľudu..."

Tretia línia, ktorá sa v liste biskupa Korca odzrkadľuje, je udivujúca skutočnosť, že títo knazi prežili všetky časy, všetkých politikov, ktorí boli najprv na vrchole a potom zrazu padli na okraj politického a spoločenského života, a že títo istí knazi ďalej spokojne existujú a znovu hovoria to, čo je oportúnne hovoriť.

18. marca 1950 predseda Zboru povereníkov dr. Gustáv Husák povedal prejav v Banskej Bystrici: "...Vatikán je nástrojom zahraničných imperialistov... Katolícki biskupi plnia vatikánske príkazy..., aby oslabil prácu v našich závodoch a na poliach..." Katolícke noviny bez jedinej poznámky vo svojom čísle z 26. marca 1950 uverejnili tento prejav. O nejaký čas bol dr. Husák uväznený a odsúdený na dlhé roky väzenia, ale vlasteneckí knazi spokojne pokračovali vo svojej práci.

Katolícke noviny 24. februára 1951 priniesli článok od Ondreja Schäffera, v ktorom medzi iným stojí: "Kto by mohol pochybovať, že generalissimus Stalin prorockým okom vždy správne odhadoval..." V Katolíckych novinách z 1.6.1952 A. Horák k 50-ťke Viliama Širokého napísal: "Božia spravodlivosť... vyvolila si za svoj nástroj Viliama Širokého! Nech sa za to vzdáva večná chvála Bohu, že dal svojmu ľudu muža, ktorý ho vyviedol z tisícročného ťažkého utrpenia a ozdobil jeho čelo vencom slobody, cti a práva!"

Po smrti J.V. Stalina KN z 5.3.1953 napísali: "Stalinovo meno, to je symbol, to je mier, žiarivý maják! Sľúbme si, že veľké meno Stalina bude a navždy ostane pre nás neporušiteľným záväzkom!"

O Stalinovi sa už aj v Sovietskom zväze dnes ináč nehovorí, ako o jednom z najväčších zločincov tohto storočia.

O Viliamovi Širokom dr. Gustáv Husák v Kultúrnom živote 16.2.1968 napísal: "Nástup Viliama Širokého... viedol k samovláde... vznikla nenormálna situácia."

Literárny týždenník 3/88 na adresu Širokého zase napísal: "Na osobe Širokého sa dajú demonštrovať okolnosti vzniku kultu osobnosti na Slovensku a deformácie politiky."

Napriek tomu všetkému, títo istí knazi ďalej stoja v "popredí" katolíckeho života na Slovensku, v Čechách a na Morave a od nás celkom samozrejme požadujú, aby sme verili tomu, čo dnes robia a hovoria.

Biskup Korec končí svoj list poukazom na dekrét Posvätnej kongregácie pre klérus z 8. marca 1982 a odpoveď kard. Oddiho na otázky kard. Tomáška. Hovorí jasne, že dekrét sa týka organizácie Pacem in terris, a v tom zmysle je zbytočné odvádzať pozornosť tým smerom, či sa dekrét týka niektorých hnutí knazov v Južnej Amerike, ako to urobili Katolícke noviny z 23.4.1989.

Biskup Korec končí svoj list slovami: "...žijeme v nádeji na jednotu Cirkvi na Slovensku, v Čechách a na Morave.

Nech je naveky uctený Boh Otec, skrze svojho Syna Ježiša Krista v Duchu Svätom, uprostred jednej, svätej, katolíckej a apoštolskej Cirkvi!"

Ďakujeme otcovi biskupovi Korcovi za jeho posledné dva listy: Československej televízii a teraz katolíckym novinám.

Aj malý národ musí mať svoju česť. Aj malá miestna cirkev musí poznať hranicu, za ktorú už nemôže ísť. Biskup Korec túto česť bráni a ako opravdivý pastier ukazuje smer našej miestnej cirkvi.

Daj Boh, aby v tejto krajine zavládla opravdivá jednota biskupov, knazov a veriacich so Svätým Otcom!